

GUTENBERG

Helsingin Kirjapainajain yhdistyksen ulosantama Utgifven af Typografernes förening i Helsingfors

Helsingfors, Helsingfors Central-tryckeri, 1895

III vuosik.
N:o 14 * 1895
III ärg.

Tilauhint: — Prenumerationspris:
Koko vuosikerta } 4 m.
Helt år }
Postim. siihen luettuna. — Postportot inber.

Toimitus: — Redaktion:
K. I. Forsman — J. A. Snell
(Ansvarig — Vastaava)

Ilmoitushinta: — Annonpris:
Petiitiriviltä } 35 p.
Per petitrad }

Heinäkuu
31
Juli

Kirje Helsingistä.

29/7 1895.

»Gut.» viime n:ssa ehdottaa eräs laskulatoja, että myös muille kirjapainoissa työskenteleville kuin ainoastaan kuupalkalla oleville latojille, myönnettäisiin kesälomaa. Tämä ehdotus on mielestäni aivan paikallaan ja ansaitsee kaikkea huomiota. Huolimatta siitä, että laskulatoja muutenkin äitipuolen tavoin kohdellaan, pidetään kai heille riittävänä »lomana» sitä aikaa, jolloin kesäkuukausina työtä odotellessaan saavat loikoa painossa »alla päin, pahoilla mielin» tai nenä nyrpeänä tallustella painon ja kortteerinsa väliä, jolleivät työtönnä ollessaan painossa koko päiväkauden istumalla saisi aikaansa kulumaan. Totta onkin, että tämä aika siksi hyvin riittäisikin paremmalla tavalla käytettynä. Ja »lomaa», sanan varsinaisessa merkityksessä saavat he myös pitemmäksi ja lyhemmäksi ajaksi, jos niin haluttaa, mutta pienintäkään apuraha heille tietäkseni ei siltä ajalta ole ollut tapana antaa, arvattavasti siitä syystä, että kun laskulatoja tavallisesti on paljon, siihen myös meni koko sievä summa painolta, vaikka niille vähänkin antaisi. Mutta onko sanottu, että kaikille tarvitsisi antaa. Annettakoon laskulatojille kustakin painosta vaan yhdelle tai kahdelle pieni palkkio esim. kahden viikon kesä-lomaa varten, niin olisi sekin jo koko hyvä asia. Huomauttaakaan tuskin tarvinee, että palkkio etupäässä olisi annettava faktorien arvostelun mukaan, kunnollisille ja säännöllisille latojille. Luulen, että jos tätäkin tapaa ruvettaisiin käytännössä toteuttamaan, niin silloin olisivat molemmat, sekä kuupalkkalaiset ja laskulatojat tyytyväisiä ja tuottaisi se heidän puoleltaan suurempaa ansaittua kiitosta ja kunnioitusta isäntiänsä kohtaan ja koittaisivat myös työntekijät kiitollisuudella entistä paremmin täyttää velvollisuuksiansa niitä kohtaan.

Yhteydessä tämän kanssa ehdottaisin, että kunkin painon työläiset keskuudessaan perustaisivat rahaston, johon talvisaikana sitoutuivat suorittamaan jonkun pienen summan tilissä tulevia huonoja päiviä varten ja käytettäväksi nämä kerääntyneet rahat, jotka tietysti olisivat pankissa säilytettävät, kesälomaa varten aikana, jolloin suurin työpuute vallitsee. Myönnettävä kyllä on, ettei talvisaikanakaan aina tahdo saada niin suurta tiliä, että se riittävästi ehtisi edes kaikkia välttämättömyksiäkään tarpeita tyydyttämään, mutta entistä enemmän säästävällisemmin eläen, voitaisiin ehkä ylläsanottua tarkoitusta varten uhrata vaikkapa vaan 2 m:kkää tilissä ja siten valmistaa itselleen virkistävää ja voimia lisäävää oleskelua edes pieni aika kesää, sen sijaan, että nyt harmistuneena tuumailee senkin seitsemää keinoa ainoastaan oman itsensä ja perheensä toimeentulosta, puhumattakaan, että ajatuksensa näin ollessa ulottuisivat yhtään parempiin asioihin.

* * *

Että tällaiset kirjaltajat ovat ylimalkain hätäisiä, on käynyt selville useamman kuin yhden kerran. Tässä joku aika sitten nostettiin, kuten muistettane, yhd. kuukauskokouksessa kysymys »täyttääkö »G.» nykyään tarkoitustaan?» lehdessä muutamia numeroja ilmestyttyään sen nykyisillä toimittajilla. Mutta mikä kummallisem-

paa, kysymyksen oli herättänyt ja alustanut »Gut.» ent päätoimittaja, jolta olisi odottanut vähän suurempaa tietoa ja joka mielestäni osoittaa hyvin vähäistä hienotuntoisuutta, mieheltä, jolla on ollut uskottuna äskenmainittu toimittajan toimi. Kysymyksen vaiheet ovat muuten kaikille selvät, niin ettei siitä sen enempää ole sanomista, kuin että hra C. vielä jatkaa samaa kysymystä »G.» viime numerossa olleessa kirjoituksessaan, joka on paljasta »abrakadabraa», kuten jokainen puolueeton lukija helposti huomaa, eikä semmoisenaan muuta kuin vahvista sitä mielipidettä, jota samasta herrasta ylempänä mainitsin.

Tällaista soppaa sitä vielä saa nauttia, jota tuskin kukaan enemmän ajatteleva ihminen olisi uskonut. Kun kerran on uusi toimitus lehdelle valittu vuodeksi eteenpäin, niin on kerrassaan ala-arvoista ruveta sen tointa arvostelemaan kun ei muut, kuin »tikusta tehdyt» syyt ole siihen minkäänlaista aihettakaan antaneet. Mutta tämä ei kumminkaan itse asiassa näytä niinkään kummalliselta kuin se, että nykyisiä toimittajia arvosteltiin jo ennenkuin he olivat toimeensakaan ryhtyneet. Kyllä tässä maailmassa ylimalkain käskää, mutta ylempänä olevasta käynee myös kyllin tyydyttävästi selville, ettei nykyisten toimittajien tie suinkaan käy »ruusujen ja kukkaisten keskellä!»

* * *

Toinen asia, jossa kirjaltajat näyttivät hätäisiltä, oli ravintolakysymys yhd. kokoushuoneella. Tuskin pari kuukautta oli yhdistyksen ravintolanpito vähäistä paremmalla kannalla, kuin siihen nyt jo tahdottiin muutoksia, nim. anniskelu-ajan pidennyttä. Kiitollisuudella on kuitenkin yhdistyksen kunniaksi mainittava, että yhdistys viime kuukausikokouksessaan sai kysymyksen jäämään entiselleen, ehkä noin viisikolmatta yhd. jäsentä oli tätä kysymystä keskusteltavaksi pyytänyt, mutta jotka huoltavasti eivät kaikki olleet saapuvilla asioiansa ajamassa. Toivottava vaan olisi, että kysymys nyt jo saisi olla sillänsä ja ettei taas jonkun ajan kuluttua ilmestyisi yhtä suurilukuinen joukko kysymystä esille tahtomassa, jolloin se sääntöjen mukaan taas on esille otettava.

Näkemään!

Kalle.

„Varde ljus!“

I skydd af den braskande signaturen »Arbetarne å G. Arvidssons Lithografiska Atelier» har någon eller kanske genom agitation och med beräkning utförd värfning några, men näpelliga alla arbetare å nämnda tryckeri i n:o 91 af Aftonposten låtit aftrycka en s. k. »upplysning» i anledning af en i G:s senaste n:r införd notis, benämnd »också en sommarferie». Notisen tyckes, förunderligt i sanning, högeligen hafva misshagat »arbetarne», ty de kunna ej glömma den vackert förgyllda notisen om utfärden som cirkulerade i dagtidningarna, utan fästa ännu en gång uppmärksamheten på densamma, samt polemiserar emot G:s framställning af saken. Men faktum är faktum, och hur »arbetarne» än advosera, intyga de dock till sist att vår notis var riktig. Detta intyg är värdefullt för oss, och vi buga oss för

det oväntade bistånd vi fått, samt hoppas framdeles ej blifva bortglömda vid dylika tillfällen.

Men låtom oss återkomma till den värderade »upplysningen». I vår notis står: »— men den glada festen har fått en mindre festlig eftersläng, ty den försummade arbetstiden måste arbetas in under följande vecka med en timme dagligen — —». »Arbetarne» bekräfta detta i sin upplysning så när som på en mindre skiljaktighet, ty i upplysningen står: »— — vi själfva (arbetarne) erbjödo oss att ifall af brådska godtgöra honom (principalen) på detta sätt — —». Och längre fram: »— — under den följande vecka utdrogs arbetstiden blott för brådskande arbetes skull en half timme utöver den vanliga — —». Se bara huru våra uttalanden stämma öfverens i hufvudpunkten! Vi sade att den försummade arbetstiden arbetats in, och »arbetarne» säga det samma, tilläggande rättelsevis att arbetsdagen utdragits med en half timme dagligen, hvilket på en vecka gör tre timmar, i st. f. att det efter en timme skulle utgjort sex timmar. Men sex timmar hade ju också varit mera än den försummade arbetstiden, och gärna ge vi därför »arbetarne» rätt, samt pruta bort de öfriga tre timmarne. Som hvar och en torde finna, är skiljaktigheten obetydlig, och vi kunna ej fatta hvad som vällat upplysningens publicerande. Kanske är det notisens form, och ifall vi varit artigare, skulle vi t. ex. hafva uttryckt oss att »arbetarne hade äran arbeta in den försummade arbetstiden», eller »arbetarne erbjödo sig att arbeta in den försummade arbetstiden, hvilket förslag af Arvidssons Lithografiska Atelier med entusiasm antogs». Men hvad vinner man väl i längden med att »spela fides». I manuskriptet till vår notis står också att arbetet afslutade kl. 12 och icke kl. 2, såsom det stod i Gut. hvilket tryckfel vi härmed rättar.

Af upplysningen framgår vidare, att förhållandet är godt mellan arbetsgifvaren och »arbetarne» å Arvidssonska tryckeriet, och »arbetarne» framdraga som bevis därpå tryckeripersonalens beryktade utfärd. För hvems räkning detta är sagdt, veta vi ej, ty vi hafva hvarken ordat om godt eller dåligt förhållande å ifrågavarande tryckeri. Men väl förvånar det oss att man med »kraftiga» bevis opåkalladt rycker fram därmed.

Slutligen framhålla »arbetarne» »det Gutenberg ingalunda på sådant sätt befordrar arbetarnes sak, då den publicerar dylika osanningar». Käre läsare, döm i denna sak vårt fel, som består i ett obetydligt misstag, men döm ej så strängt som »arbetarne», hvilka tagit illa upp när en småaktighet påpekats, som berört dem mycket nära eller en åsikt uttalats som åtminstone borde vara och säkerligen uppriktigt är många arbetares.

Måhända skulle Gutenberg kunna befordra arbetarnes sak, om den finge understöd af den eller de som skrifvit ifrågavarande »upplysning», men i detta fall tycka vi dock att »arbetarne» handlat mycket hårdt gentemot sin principal, då de publicerat sin »förklaring» i en dagtidning, ty allmänhetens uppmärksamhet har dragits från »den sakenliga notisen» till »förklaringen», och publiken skall af de hvarandra motsägande notiserna draga hvem vet

hvilka slutsatser, samt möjligen få dåliga tankar om det goda förhållandet. Man vore nästan frästad att tro det »arbetarne» af illvilja velat spränga en god »puff»; det är fullt gjordt och gagnar förvisso icke arbetarnes sak. Hela »upplysningen» hade kunnat klareras med en rättelse i Gutenberg, och på så sätt skulle »hemligheten» stannat inom en trängre men vederbörlig krets, samt icke vållat obehag för någon.

Kirje Tukholmasta.

IV.

Heinäkuulla.

Alettuan kertomaan kirjaltajain vaaliliikkeestä en tietysti voi lopettaa ennenkun olen kertonut yhd. kokouksen viime kuun 8 p., sillä merkittävässä kokouksessa en muista olleeni — en ainakaan missään kokouksessa, jossa olisi ollut niin kova hälinä — kun tässä kokouksessa, joka pidettiin W. 6 isossa salissa ja jossa oli läsnä 400 jäsentä.

Hra Mårtensson jätti puheenjohtajan paikan. Ei sanonut voivansa vakuuttaa että yhd. johtok. hänen aikanaan oli ollut ihan virheetön, vaan toivoi kumminkin ettei sanottaisi hänestä: »Hän oli puolueellinen puheenjohtaja».

Uusi puheenjoht., hra Hallberg, alkoi toimensa pitämällä puheen, jota saanee kutsua hänen ohjelmapuheekseen työväen kysymyksessä. Tästä puheesta minulta meni paljo hukkaan, koska hänen matala äänensä suuressa salissa ei päässyt voimaan. Sanoi ettei hän mielihyvällä ottanut puheenjoht. tonta, vaan oli sen sentään ottanut ylläpitääkseen yhd. muistoja, jos mahdollista vielä ensi vuonnakin, yhd. 25-juhlavuotena. Ei sanonut olevansa vieras socialistiselle liikkeelle, joka nykyään panee yhdist. kuohuun, vaan kun hän katsoi että valloillaan olevat luokat ei juuri ole pyrinneissä edistyneet viime kuluneena 25 vuotena ja kun valtiollinen asema on sillä kannalla kun se nykyään on, toivoi hän että yhd. vasemmisto pitäisi silmällä että se yhd. pyrinneille on paras jos he työskentelevät sopusoinnussa enemmistön kanssa.

Sitten oli valittava 10 edustajaa liiton kokoukseen. Molemmat puolueet olivat jo pari viikkoa ennen asettaneet ehdokkaat ja käyttäneet ajan niin hyvin kun suinkin kerätäkseen puolustajia, 5 painettua listaa löytyi. Liberaalien listassa ei ollut yhtään socialistia, vaan socialisteilla oli 2 hyvää liberaalista nimeä. Myös oli liberaalit jättäneet lukuun ottamatta painaja-osaston asettamat 2 ehdokasta (soc.) ja ehdottivat 2 vähemmän tunnettua. Painajat olivat tällä kertaa saapuneet miehissä kokoukseen.

Kiihoitus oli seurannut vaalihuoneeseen saakka ja kiivaan keskustelun alkoi hra Wilhelmsson, joka sanoi olevansa yhtä mieltä puheenjohtajan kanssa siinä, että työskenneltäisiin sopusoinnussa vaan se on ihan mahdotonta kun vallassa oleva puolue ei ota korviinsa vähemmistön vaatimuksia y. m. y. m. ja lopetti ehdottamalla 5 soc. ja 5 liber. (Hyvä huutoja.)

Hra Holmstedt (liiton nyk. sihteeri, latoja Aftonbladet'issa, etevä pikakirj.) ehdotti »puhdasta» liberaalista listaa. Puheensa keskeytettiin tuon tuostakin vihellyksillä, hyssimisellä ja vieläpä kuului ääniä semmoisiakin kun: »Pidä suus! Se on valhe! Älä jaarittele!» y. m.

Kun vielä pari puhujaa oli esiintynyt, alkoi vaali ja jaettiin valitsijat aakkosjärjestyksen mukaan kolmeen osaan. Liike vaalitoimittajain pöytien ääressä oli kauan erittäin vilkas, mutta vähitellen harveni joukko ja ainoastaan pieni osa jäi vaali-valvonnalle, saadakseen tietää tuloksen. K:llo 1/2 2 oli äänet laskettu ja puheenjoht. luki 10 valitun nimet ja oli näistä 6 liberaalia ja 4 social. Varamieheksi sai m. m. kansalaisemme Lantto 338 ääntä. Korkein ääniluku oli 518. Puhdas liberaalinen lista sai 163

ja puhdas socialistinen 168 ääntä. Särkylistat siis ratkaisivat vaalin.

Kuvausten vaaliliikosta sai kun katseli vaalihuoneen tuoleja ja lattiaa, jotka olivat melkein peitetty vaalilistoilla ja kiertokirjeillä. Painajain osasto, agitationiklubi ja liberaalinen ryhmä, kaikki he olivat kiertokirjeissä puolustaneet ehdokkaitansa.

Seuraavana päivänä, sunnuntaina 9 p. oli ääniasteikon demonstrationi, johon yhd. otti osaa. Siellä jaettiin agitationiklubin »sähkösanoma» vaalituloksesta.

Kokouks. t. k. 6 p. päätti yhd. antaa edustajilleen 5 kr. päivässä joten heidän palkkansa tulee olemaan sama kun ruotsin valtiopäivämiesten eli 10 kruunua, koska saavat 5 kr. päivässä edustusrahostosta.

Liiton kokous alkaa torstaina 25 p. ja loppuu lauantaina 27, joten se jo kuuluu menneisiin, kun tämä kirje on saapunut Gut. lukijakunnalle.

* * *

Kansalaisemme, painaja Wikström matkusti viime kuun 30 p. polkupyörällä Malmön kautta Kristianiaan. Ennestään huonot tiet kävi pitkästä sateesta kovin vaivaloiseksi jottei loma aikansa olisi riittänyt suorittaakseen koko matkaa. Hän palasi takasin t. k. 17 p. junalla Helsingborgista, käytyään Malmössa ja Lundissa sekä Köpenhaminassa ja Roenskildessä.

J.

Uutisia. — Notiser.

Ett lyckönskningstelegram af nedanstående lydelse afsände Typ. förening till Svenska Typograförbundsmötet i Göteborg innevarande månad:

Typografmötet.

Göteborg.

Broderliga lyckönskningar till framgång i organisationssträfvandena.

Lefve ungdomsfriska Svenska Typograförbundet.

Helsingfors Typograföförening.

Styrelsen.

Typ. förening hade nöjet härå mottaga följande genhälsning:

»Broderligt tack för lyckönskan. Lefve finska förbundet.

Düiring.»

Seuraavan onnittelusähkösanoman lähetti yhdistys Ruotsin Kirjaltajaliiton kokoukseen Göteborgissa:

Kirjaltajakokous

Göteborg.

Veljelliset onnittelut yhdysaatteen menestykseksi.

Eläköön Ruotsin eloisa Kirjaltajaliitto.

Helsingin Kirjaltajayhdistys.

Toimikunta.

Yhdistyksellä oli ilo vastaanottaa seuraava vastaus:

»Veljellinen kiitos onnittelusta. Eläköön Suomen Kirjaltajaliitto.

Düiring.»

Sommarferier. Enligt hvad oss är bekant ha alla å fast lön anstälde arbetare å nedannämnda tryckerier i Helsingfors erhållit sommarferier med lönebidrag, nämligen:

Tidnings & Tryckeriaktiebolagets tryckeri, konstförvandter 1/2 månad, elever 1 vecka med full lön;

Helsingfors Centraltryckeri, konstförvandter och elever 1/2 månad med half lön;

Pettersson & C:s tryckeri, konstförvandter och elever 1/2 månad med half lön;

Hufvudstadsbladets tryckeri, annonsättare 1/2 månad, den öfriga personalen jämte elever 1 vecka med full lön;

Frenckell & Sons tryckeri, konstförvandter och elever 1 vecka med full lön;

Senatens tryckeri, konstförvandter och elever 1 vecka med full lön;

Simelii tryckeri, konstförvandter 1 vecka med half, elever 1 vecka med full lön.

Som synes ha icke blott konstförvandterna utan äfven eleverna denna sommar erhållit sommarferier med lönebidrag, hvilket icke förtorde varit fallet.

Idrott. Typ. förenings Sportklubb anställde samsegling till Kopplorna i Helsingfors västra skärgård söndagen den 21 juli. Programmet för dagen upptog kappsegling med skämtsamma pris, viktlyftning, kappsprungning, brottningskamp samt kapprodd i ekstock, alt med pris. Kl. 9 f. m. samlades seglarne med goda förhoppningar om vind och väder vid vågbrytaren i Sandvikshamnen; men man blef snart besviken i sina ljufva förhoppningar, ty en kort stund efter det eskadern lättat ankar med 7-man i teten i egenskap af ledare, började den ena regnskuren efter den andra ösa ned från den mulnande himmelen. En del seglare vände till följd häraf om eller sökte sig skydd mot regnet på någon holme; andra föredrogo att trotsa sjömanslivets besvärligheter samt fortsatte färden. Kl. 2 vid lag klarnade vädret och vid 3-tiden uppnåddes målet af 7-man tätt följd af Sylvia, hvars besättning, oaktadt den till hälften bestod af det täcka könet, icke skytt regnet utan käckt följde de modigas skara. Efter hand ankommo vidare Mikko, Petit, Veli, en 2-årad joll, förd af en kvinlig styrman, en kanotist samt en privat slup. Emedan tiden var långt framskriden, fullföljdes icke det uppgjorda programmet, utan man fördref tiden med brottning, gymnastiska produktioner, dans i det gröna, gungning, m. m.

Kl. 1/2 8 afseglade eskadern i ordnade led med 7-man i spetsen till Helsingfors, och är det troligt att Sportklubben snart ånyo skall anställa en dylik samsegling.

*

Bland pristagare i Helsingfors Segelsällskaps senaste kappsegling voro 5 båtar tillhöriga typografer, nämligen Kampanj, Nanon, Sylvia, Gambrius och Lagg ut.

Gutenbergs utkomst har denna gång till följd af red:s inträffade sommarferie blifvit fördröjd, och hoppas vi på våra ärade läsares undseende.

Gutenbergin ilmestyminen on tällä kertaa myöhästynyt toimittajain suviloman takia, ja toivomme ettei arvoisat lukijamme siitä pahastuisi.

Kuollut. Yöllä heinäk. 17 p:ää vastaan hukui Kotkan satamassa kirjaltaja-oppilas Edv. Falck.

Ätta timmars arbetsdag har numera, enligt T:bl., införts å Vuoksens tryckeri i Kexholm. Vuoksens tryckeri skulle således tillkomma äran att vara det första som infört 8-timmars dagen för arbetare i vårt land.

Turusta*. Turun kirjanpainajain yhdistyksellä oli t. k. 3 p:nä kokous, jossa keskusteltiin kaksi asiaa. Ensimmäinen oli: *Vastaako Gutenberg tarkoitustaan?* Puheenjohtaja ilmoitti keskustelun alussa että häntä oli kirjallisesti ja suullisesti kehoitettu ottamaan tämä asia yhdistyksessä keskustelun alaiseksi. Keskustelusta, joka oli hyvin vilkas, kävi selville että »Gut.» nykyään vastaa tarkoitustaan; että se on maltillinen ja järkevä ammattikuntamme asioita ajaessa; että se on haitaksi kun se on kaksikielinen joka tekee tilanpuutteen, ettei voi laveammin edistää ammattitietoja y. m.; toivottiin että lehteä laennettaisiin tai tehtäisiin eri lehti suomen- ja ruotsinkielisiä lukijoita varten. Ulko-asun ja paperin suhteen oltiin eri mieltä.

* Kirje saapui vasta sitten kun viime numero jo oli taitettu. Sentähden tulee se vasta tähän nroon.

Toinen kysymys oli: *Kävelyretkestä*, jonka Turun Työväenyhdistys aikoi toimeenpanna heinäkuun 7 p:nä ja johon oli Kirjapainajain yhdistys saanut kutsumuksen. Siihen päätettiin ottaa osaa ja kehoittaa kaikkia ammattitovereita liittymään kulkueeseen, erittäinkin siitä syystä kun kirjapainajain yhdistys niinkuin toisetkin yhdistykset, aikoivat itsenäisenä ryhmänä ja lipulla esiintyä. (Kävelyretkeen otti osaa puolet kaupungin kirjaltajista. Kulkueessa, joka lähti Aleksanterin torilta Uittamon patte-reille. 3 kilometrin matka, oli osanottajia 1,000 henkeä ja Uittamalla oli 3—4,000 henkeä).

Edellisessä kokouksessa lausuttiin toivomus että kaikissa kaupungin kirjapainoissa päivätyöläiset saisivat lopettaa työnsä klo 7 illalla. Toivomus on nyt toteutunut. Åbo Tidningin painossa ja Auran painossa työskennellään, kuten toivottiinkin. Toisissa painoissa on sellainen tapa jo ennen ollut.

Ilmoitettiin että kansanjuhla, joka Kirjapainajain yhdistyksen toimesta 9 p. kesäk. Uittamalla toimeenpantiin sekä huvimatka Helsinkiin olivat onnistuneet hyvin ja tuottaneet tulojakin.

Kävelyretki päätettiin toimeenpanna. Asia jätettiin huvitoimikunnan huostaan.

Nytt tryckeri. Ett rykte förtäljer att biskop Antonius i Viborg ämnar anlägga ett tryckeri, å hvilket kommer att tryckas en finsk och en rysk tidning. För detta ändamål lär ha beviljats ett anslag, stort 20,000 rubel. Den närmaste framtiden skall utvisa om ryktet talar sanning.

Uusi kirjapaino. Huhu kertoo, että piispa Antonius aikoo perustaa kirjapainon Wiipuriin, jossa tulee painettavaksi suomalainen ja venäläinen sanomalehti. Tarkoitukseen on luovutettu 20,000 ruplaa. Lähin tulevaisuus osottanee, onko huhussa perää.

Protest af typografer mot frälsningsarmén i England. I juni månad afhölls i London ett af öfver 2,000 typografer beviladt möte, där man protesterade mot det hänsynslösa sätt, hvarpå frälsningsarmén går till väga gent emot sina i tryckeri anställda arbetare. En af »general» Booth författad försvarsskrifvelse karaktäriseras såsom ytterst tarflig, enär den icke i en enda punkt förmådde tillbakavisa protestresolutionen.

Frälsningsarméns tryckeri i London är ett mycket stort etablissement, som, förutom trycksaker för arméns eget behof, mottager och utför privat arbete så långt det förmår.

Ammattiuutisia. — Facknotiser.

Inbjudning till premietäfling. Boktryckaren, fil. kand. Oscar Andersen i Kristiania har, genom Nord. Trykkeri-Tid., inbjudit fackmän i Norge, Sverige, Danmark och Finland till täflan i accidensarbete, bestående af omslag till priskurant för en pappersaffär, med fritt val af firma och adress. Omslagets format är 15 × 23,5, på hvilken yta således jämte marginaler skola inrymmas orden: »priskurant», »pappersaffär», firma, ort och årtal, samt dessutom efter behag någon passande text. Arbetet skall utföras i tre färger och papperet kan väljas i hvilken kulör som helst. Eventuelle täflande skola inom den 30 instundande september tillsända hr Andersen 6 ex. af omslaget, märkte på baksidan med anonym signatur samt beledsagade af ett försegladt konvolut, innehållande motsvarande signatur, deltagarens namn och adress. 200 kronor utdelas till premier å resp. 100, 50, 30, 10 och 10 kr.

Till prisdomare äro utsedde hrr Wald. Zachrisson fr. Göteborg, Emil Sørensen fr. Köpenhamn, A. M. Wazulik fr. Altenburg, Morten

Johansen och H. Scheibler fr. Kristiania. Bedömande sker efter sammanhang i idén, originalitet, praktiskt arrangemang, stil i utförandet, nöjaktighet i detaljerna, harmoni i färger, tryck och totalvärkan.

Kehoitus palkintokilpailuun. Kirjapainaja, fil. kand. Oscar Andersen Kristianiassa, on, Nord. Trykkeri-Tid. kautta, kehoittanut ammattimiehiä Norjassa, Ruotsissa, Tanskassa ja Suomessa accidenssi-kilpailuun, käsittevä päällyksen paperitehtaan hintaluetteloksi, nimen ja osoitteen saa vapaasti valita. Suuruus tulee olla 15 × 23,5 jolle siis, paitsi reunuksia, pitää mahtua sanat: »hintaluettelo», »paperiliike», toiminimi, paikka ja vuosi, sekä vielä, jos haluaa, joku sopiva teksti. Paperin väri saa olla mikä hyvänsä, mutta painoksessa tulee olla kolme väriä. Halulliset kilpailijat lähettäköt viimeistään ennen 30 p. tulevaa syyskuuta 6 kpl. päällykslehteä herra Andersenille, puumerkit takapuolella, sekä sinetöityyn kuoreen suljettuna vastaava puumerkki ynnä kilpailijan nimi ja osoite. Palkintona jaetaan 200 kruunua, 100, 50, 30, 10 ja 10 kruunun suuruisina. Palkintotuomareina ovat herrat Wald. Zachrisson Göteborgista, Emil Sørensen Köpenhaminasta, A. M. Wazulik Altenburgista, Morten Johansen ja H. Scheibler Kristianiasta. Palkintoa jakaessa otetaan huomioon ajatuksen yhteys, alkuperäisyys, käytännöllinen järjestys, kirjaimet, pikkuseikat, värien sopusointu, painos ja yleisvaikutus.

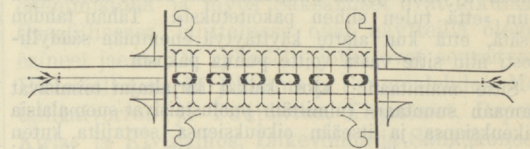
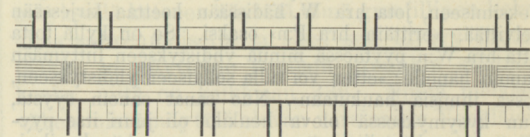
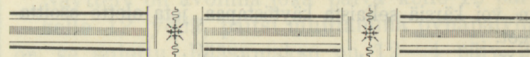
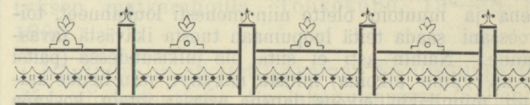
Jubileums festskrift. Genom tryckeriagenturen Gust. Carlsson & C:o i Stockholm har redaktionen fått sig tillsänd en af den kända stilgjuteri- och maskinfirmen Schelter & Giesecke i Leipzig utgifven festskrift. Publikationen, som omslutes af ett särdeles prydligt prakt-klotband, innehåller en historik öfver fabriken värsamhet och utveckling från den 24 juni år 1819, då etablissementet grundlades af stämpelskäraren Johan Andreas Gottfried Schelter och stilgutaren Christian Friedrich Giesecke, intill närvarande tid, då fabriken innehafves af Georg Friedrich och Walter Giesecke, hvilken förstnämde praktiserat i Amerikas största stilgjuterier samt därstädes förskaffat sig omfattande tekniska kunskaper, med hvilka han sedermera i hemlandet gagnat den storartade fabriken samt gifvit densamma ett betydande uppsving. Från ett anspråklöst stilgjuteri har fabriken under det tilländalupna trefjerdedels seklet upparbetats till ett kolossalt etablissement för tillverkning af tryckeritillbehör, hvilka äfven i vårt land äro kända för sin utmärkta beskaffenhet och härstädes vunnit en betydande afsättning.

Festskriften är tryckt på extra fint papper och prydes af en mångfärgad illustration, föreställande »hyllning till Gutenberg», efter en målning af Liezen Mayer i München, hvarutom berättelsen illustreras af 19 helsidiga och ett otal andra afbildningar af fabriken byggnader och arbetssalar från olika tidpunkter. Texten är tryckt i brun och klichéerna i svartblå färg samt möta behagligt ögat. På åtskilliga ställen förtona klichéerna under texten, hvilket värkar därhän att det för öfrigt klara, sköna trycket på antydda ställen förlorar i effekt. Publikationen ger ett gediget, allvarsamt totalintryck, samt representerar värdigt den fräjdade firman Schelter & Giesecke.

Väriasteikko kolmen päävärin, keltaisen, punaisen ja sinisen vuorottaisesta yhdistyksestä ja sekotuksesta on nimenä eräällä Fischer & Wittig'in Leipzigiissä ulosantamalla ja heidän väripaino-osastonsa ylimestarin Wilhelm Martiin toimittamalla ja kokoonpanemalla väri-taululla, jonka kolmessa osassa, kussakin 63 neliötä, on käytännöllisesti näytetty miten paljon vähällä aikaa saadaan. Taulun 189 neliötä ovat aiotut osviitaksi väripainajille ja painajapilaille, joista heidän on helppo vähillä aineilla ja vähillä vaivoilla saavuttaa mahdollisimman suurimmat tulokset. »Paremmiin ja

asiallisemmin kuin mitä näissä tauluissa on näytetty, emme luule voitavan mainittua tarkoitusta saavuttaa», sanoo taulusta eräs saksalainen ammattilehti. Kaikille väripainajille ja sellaisille jotka sitä tahtovat oppia ovat nämä halvat, 1 Rm. maksavat taulut varmaan tervetulleita ja haluttuja opastajia.

Vårt linjematerial. I närvarande tid blir linjematerialen oftare tagen i anspråk till fri ornamentering än för några år sedan, och det är huvudsakligast $\frac{1}{8}$ petit linjen som beherskar det nutida modet. Om också den effekt, som vi med dessa linjer kunna uppnå, kan kallas god, så böra vi därför icke glömma bort alt öfrigt förekommande linjematerial, genom hvars tillhjälp vi med en smula fantasi kunna åstadkomma vackra, den nutida smaken motsvarande motiver. Det gifves fall, då inget af de å tryckeriet förhandenvarande ornamenten lämpa sig för ett vist, speciell fall, d. v. s. att de röscher, som finnas å tryckeriet, icke äro karakteristiska för det som man önskar framställa. I sådana fall komma olika slag af linjer väl till pass, ty man är med dem i stånd att, vid en förnuftig och, originell komposition, bringa till uttryck det man åstundar. Vi vilja här visa några exempel på linje-ornamenter. Motiven till sådana linjekompo-

sitioner äro otaliga. Så gifva t. ex. föremål som vi dagligen hafva för ögonen oss anledning därtill. Vi kunna med ringa möda öfverföra ornamenteringen, sådan den möter oss på gardiner, borddukar, mattor, o. s. v. till vår linjekomposition, och ett försök därmed skall sporra oss till vidare studier. — För att icke blifva missförstådda, betona vi att förestående uppsats handlar om smärre typografiska prydnader, såsom lister, radutfyllningar, etc.

Värien luonteenominaisuuksia. Eri värien yhdistäminen vaikuttaa eri tavavalla. Goethe arvostelee seuraavasti kahdesta vierekkäin olevasta väristä.

Keltanen ja sininen . . . köyhää ja yksinkertaista.
Sininen ja punanen . . . täytelöistä.
Punanen ja keltanen . . . yksimielistä mutta voimakasta.
Vihreä ja Punasinervä . . . voimatonta.
Punasin. ja ruskeankelt. . . likaista.
Kellertävä ja viheriä . . . epämääräinen.
Viheriä ja sininen . . . vastenmielistä.
Punasinervä ja kellert. . . vähemmän tyydyttämätön.
Punanen ja kellert. . . jotenkin tyydyttävä.
Kellertävä ja keltanen . . . samoin.

*Muistakaa Satunnai-
stien menojen rahastoa!*

Gutenbergin Toimitukselle.

Hra Emil Wahlstein

pyytää Päivälehdessä 142 n:o:ssa, että kirjoittaisi Gutenbergiin, niin pyydän arvoisassa lehdessäni sijaa seuraavalle:

Ei hra Emil Wahlstein tarvitse luulla että olemme hukkumassa, vaikka sanotte Päivälehdessä 142 n:o:ssa olleen kirjatuksenne otsakkeessa meidän tarttuneen »oljenkorteen». Nyt on kysymys totuudesta, eikä mistään »oljenkorsta» enemmän kuin muistakaan kääntelemisistänne ja valheistanne, joilla koetatte itseänne puolustaa. Sentähden täytyy meidän lausua muutama sana kumpikin puolestamme erittäin.

Pysyn vieläkin siinä vaitöksessä, että Helsingissä löytyy »noin 500 kirjainpainajaa», jotka hra Wahlstein sanoo kutistuneen hänen laskujensa mukaan vaan 220! Tahi jos ei niin olisi, niin ainakin olen varma, että niitä on enemmän 500 kun tuo surkea luku 220. Minä tiedän, että latojia yksinään on jo noin 220, lukuunottamatta latojattaria, painajia ja painajattaria sekä kivi- että kirjapainoissa, jotka ainakin yhtä hyvällä syyllä ovat oikeutetut kuulumaan k.-yhdist. kun nekin naishenkilöt, jotka kirjainpainajain yhdistyksen ompeluseuran ja »kirjainpainajain naiskäärin» nimellä työskentelevät, vaikka eivät (ainakin suurin osa) ole edes kirjainpainajain kuulumia.

Yhdistykseen kuulumattomuuden sysää hra W. kokonaan »välinpitämättömyyden» niskoille, sillä muka päästäkseen asiasta, joka koskee hänen käytöstään yhdistyksessä ja sen ulkopuolella, varsinkin suomalaisia kohtaan. Se on kyllä totta, että olen useampia kertoja eronnut yhdist. juuri sentähden kun minua suomalaisena ja muutoin olette niin monesti loukanneet, toivoessani saada teitä luopumaan tuosta ikävästä tavastanne. Näihin asti ei siitä ole julkisuudessa (paitsi aivan viime aikoina) mitään näkynyt, niin lienee kaikei minullakin oikeus lausua asiassa jotain, koskapa se koskee minuakin. Sitä paitsi sanon teille suoraan, etten tahdo olla kansanne missään tekemisessä sillä en voi kärsiä sellaista käytöstä, jota olette osoittaneet.

Kerrassaan valetta on että olisin antautunut niin alhaiseen tehtävään kun yhdist. ylenkatseelliseen halveksimiseen, jota hra W. hädissään koettaa kirjassään selvittää, »erittäin hra P:n» osaksi. Se on kyllä totta että hra W:n pyytessä minua yhdistykseen liittymään sanoin hänelle: »etten voi tulla sellaiseen yhdistykseen, jossa ihmisiä haukutaan». Nuo sanat sanoin syystä, kun kysymyksessä oleva henkilö oli juuri itse pyytämässä, enkä viitsinyt vasten naamaa hänelle ihmituoda syytini, jonka kuultuaan hän selitti laittavansa niin »että tulen siihen pakotetuksi». Tähän tahdon lisätä, että kun alatte käyttäytyä enemmän säädyllisesti niin sitte vasta voitte puhua pakosta.

Sitte mainitaan: »Jos kaikki kirjallajat toimisivat samaan suuntaan» (nimitään puolustaisivat suomalaisia oikeuksiansa ja itseään oikeuksiansa sortajilta, kuten me) »olisi meidän asiamme mennyt kalua». Kaikei hra W. luulee pakotetun, jolla hän koettaa yhd. jäseniä haalia, paljonkin hänelle etuja tuottavan, mutta minä sanon, etten ainakaan minä luule sen joukon voivan kovinkaan suuria aikaan saavan, johon pakolla jäseniä kootaan.

Koskapa hra W. jatkaa tähän myöskin kumppanuuoloja, niin voin tässä sivumennen mainita, että se oli hra W. itse joka pani toimeen tuon listan, johon nimiä kerättiin ja joka on Gutenbergin 11 n:o:ssa, päästäkseen kiirastulesta, johon pelkäsi joutuvansa. Mutta nyt sattuikin pahaksi onneksi niin, että se henkilö, joka nimiä listaan keräsi, selitti että »hän näyttää sitä (nimitään listaa) ainoastaan niille, joille Wahlstein on käskennyt». Tässä siis lienee tarpeeksi hänen kavalasta kumppanuudestaan, ja kuitenkin edessäpäin tahtoo hän olla viaton kuin kyhkyinen.

Selittäessään ettei hänellä yhdist. sihteerinä ole mitään tekemistä meidän kanssamme ja aikoo juosta, tapansa mukaan, karkuun koko jutusta, eikä tahdo huomata että olemme hänen tähtensä yhd.:stä luopuneet. Vaikka onhan se vähän sopimatonta minulta, näin alhaiselta henkilöltä, ja varsinkin kun kuulun siihen »moukka»-puolueeseen, ruveta niin korkeaa henkilöä, kun kirjain-yhd. sihteerinä, hra W:n, vastustamaan, mutta koska olen pakotettu selvittämään syyt, niin kaikei minulla lienee oikeus siihen, vai eiköhän?

Mitä taas Korkeasaarella ja Kappelissa tapahtuneihin seikkoihin tulee, joita hra W. väittää »ilkeydeksi» ja »valheeksi» ja tahtoo puhdistaa kalan tavoin itsensä (viittaen Päivälehdessä 137 ja 140 n:o:ihin), on kerrassaan turha ponnistus, sillä on satoja, kenties tuhansia, jotka olivat sitä näkemässä.

Lopuksi tahtoo hra W. isällisesti huomauttaa, mihin häpeään muka saatamme itsemme puolustaessamme asemaamme yhteiskunnassa, vaan minä pidän päinvastoin kunnianasi puolesta kieltäni, kansalaisuuttani ja omaa itseäni, jota te olette tahtoneet sortaa.

Tähän lopetan sanakiistan kansanne ainiaksi ja samalla lausun, että pysyn aina vaan päätöksessäni: »etten voi kuulua k.-yhd. kun en voi hyväksyä teidän mielipiteitäne ja varsinkin käytöstapanne, sillä mi-

nulla on »Suomen järjestettyjä työmiesrivejä» muuallakin toimiakseni, kuin siellä missä te olette.

Helsingissä 14 p. heinäk. 1895.

E. F. P.

Erään yhd. jäsenen nimessä on muuan W:n hyvä ystävä ottanut Päivälehdessä 142 n:o:ssa puolustaakseen ja pieksääkseen oikein »Porvoon mitalla» vääristä syytöksistä, joita me muka olemme ilmituoneet. Hänelle en minä kuitenkaan tervää paperiani ja aikaani turhanpäiväisesti, sillä hän on jo itse tarpeeksi »läpinäkyvä».

Jos hänen kirjoituksessaan olisi vähänkään tervettä järkeä, sillä hänen »viisautensa» näyttää kohonneen yli ymmärryksen »horisontin», niin vastaisin hänelle edes mieliksi, vaan hänen kanssaan se on sama kun juoksisi kilpaa vasikan kanssa. Jos minä sanon että puolustan oikeuksiani, niin hän sanoo minun nauttivan »toisten hankkimista hyvistä eduista» ja »laskevan mäkeä toisten kustannuksella».

Minun tietääkseni on vaan ollut kysymys syistä ja selvityksistä miksi en kuulu k.-yhd., eikä mistään toisten kustannuksella hyvien etujen nauttimisesta ja mäenlaskusta, kuten hra »eräs», kaikei kokemuksestaan, näyttää tietävän. Siitä syystä en anna hänen kyhäykselleen mitään arvoa, jonkatähden myös ystävällisesti pyydän, ettei hän pistä nenäänsä joka paikkaan missä ei häntä tarvita, kun ei kuitenkaan mitään ymmärrä, sillä hänellä kenties on kylliksi tekemistä omissa »affäreissään». Tarpeetonta siis jatkaa.

Helsingissä 14 p. heinäk. 1895.

E. F. P.

Glöm ej Tillfälliga utgiftsfonden!

Till Red. för Gutenberg.

I n:o 142 af Päivälehti ingår en svars- och böneskrift af hr E. Wahlstein, i hvilken han bland annat redogör, det han på intet sätt förolämpat någon af föreningsmedlemmarna; hr W. påminner sig nämligen icke hafva gjort annat än möjligen nu och då tillsagt personer att aflägsna sig, som icke äro berättigade att bevista föreningslokalen. Med denna ursäkt försöker hr W. sålunda klarera sig, men om dylika försök i andra afseenden varit hr W. gynnade, skall det likväl denna gång ej lyckas.

Att neka oberättigade personer inträda i föreningslokalen är en sak, som hvarje föreningsmedlem äger rätt att göra, och kan således icke af någon bortresoneras. Men ingen, icke ens hr W., äger rätt att gå från bord till bord och tilldela föreningsmedlemmarne otaliga af sina kända, vackra epitetter, hvilka jag hvarken kan eller vill uppräknas här. Jag hoppas dock, att hvar och en, som erlagt sin föreningsavgift, äfven äger rätt att ostörd få besöka föreningslokalen, oberoende om man är nemmahörande i landsorten eller hufvudstaden. Dock synes föreningen på ofvannämnda grund, på senare tid, blifvit för flere ett ställe, som med likgiltighet besökes, fastän de punktligt erlagga sina månadsavgifter. Hvem tror hr W. vill höra sig blifva kallad till s—ns bondgaffel, m. m., m. m. dylikt? — Detta och andra liknande uttryck äro redan för en lugn åhörare svåra att lyssna på. Hurdant intryck skall då dylika ord göra på dem, som bli på slikt sätta bemötta? Jag tror, och många med mig, att då man efter slutat arbete någon gång anländer till föreningslokalen och där i broderlig sänja med vänskapen som hedersgäst slagit sig ned, man äfven borde få samtala utan dylika påhållningar, sak samma om talet sedan gäller hvad som helst, eller om samtalen är svenskt eller finskt. Hr W. motsäger äfven riktigheten af det antal personer, som enligt Typ. förs stadgar äga rätt att tillhöra föreningen, och hvilket antal jag och hr P. i n:o 140 af P:lehti uppgaf till ungefär 500; låt så vara, att denna uppgift är något för drag, men manne talet 220 skall hålla sträck, om vi taga i betraktande de i staden konditionerande stentryckeriarbetarna, sättarinnorna och de elever, som enligt nämnda stadgar äga rätt att inträda i föreningen.

Hvad åter Tillfälliga utgiftsfonden beträffar, så får jag upplysningsvis meddela, det jag till densamma erlagt mera än hr W., eller åtminstone lika mycket, och ämnar jag äfven fortfarande göra det, men icke är det hr W:s namnsamlingar och hotelser som gjort eller förmå göra det ringaste därtill. Längre fram i Eder skrifvelse låter Ni det synas, som om Ni icke vore upphofvet till denna polemik, men nu hände det sig likväl, att den person, som af Er blifvit utskickad för att erhålla namnunderskrifterna till den i n:o 11 af »Gutenberg» ingångna skrifvelsen, uttryckligen sade: »det är W:s hemlighet; jag har af honom blifvit nekad att visa den för dig» (undertecknad). Där står ju sanningen i klar dag, och några ytterligare förklaringar från min sida behövas ej, lika litet som några motsägelser hjälpa hr W., som, sin vana trogen, vill draga sig ur spelet. Denna handling synes mig täm-

ligen falsk. Skulle jag t. ex. i liknande afseende behöfva andras handräckning, skulle jag begära den öppet, ja, så öppet att t. o. m. Ni skulle blifva underlåtad därom. Underligt i sanning synes mig allt detta bråk, alldenstund hr W. flera gånger själf velat skilja sig från föreningen och alla dess förehafvanden. Men nu förefaller det mig som om ej hr W. skulle minnas den ena dagen hvad han gjort och talat under den föregående. Hr W. säger vidare med bestämdhet, att skrifvelsen icke gäldar en förenings sak, utan att han hufvudsakligen äsyftat samarbetet å tryckeriet. Hvad detsamma vidkommer, så har ingenting stått öftrigt att önska, men hr W:s samarbete är enligt min och samtliga sättares å tryckeriet tanke mer än uselt! Vi skola här nedan taga detsamma i betraktande, fastän jag ogärna skulle vilja upptaga »G:s» spalter med en sådan meritförteckning. Det är en allom känd sak, att hvarje människa har fel och brister, och för min del vet jag ej om man fostrar någon med att, lik en rännkäring, springa omkring och tadla andra. Felar jag mot mig själf eller någon annan, försöker jag åter upprätta det, då jag blir i tillfälle därtill, och synden straffar nog sig själf. Nu fordrar hr W. entretaget en publicering af sitt samarbete å tryckeriet, och är jag således nästan tvungen att litet orda därom, men i mitt tysta hjärta tänker jag då: Ske din vilja.

Sällan har det förgåt någon dag om ej hr W. stått i kif och strid med någon af personalen å tryckeriet, ja, det har gifvits tillfällen då hr W. handgripligen gått på person. I sanning ett skönt samarbete! Vidare har hr W. tvungit personer att ljuga mot sina egna kamrater, i mycket dåliga afsikter, för ledaren å tryckeriet, samt hotat med att »lära de d—larna, såframt någon af de oskyldiga våga öppna sin mun till själf försvar». Detta senare är tankar, som jag ej trott att någon typograf skulle hysa emot sina dagliga arbetskamrater. Ja, det är verkligt uselt. Är det då någon under, om likgiltighet och häglöshet alstras? Jag tillstår att jag ogärna hör till en förening, där en person med ofvannämnda värksamhetsregister regerar på ofvanbeskrifna sätt. — Det låter väl för många läsare öfverdrifvet, men likväl är det icke. Ett sådant samarbete skulle man ej vänta af en man på — 40 år!

Helsingfors i juli 1895.

W. H.

P. S.

En »föreningsmedlem» uttrycker sig äfven i förordande ton i n:o 141 af P:lehti öfver en af mig undertecknad skrifvelse i n:o 140 af samma blad, men jag vill ej det ringaste ställa mig i ordväxling med »föreningsmedlem», alldenstund jag vet, att sådant icke låter sig göra af någon annan, än möjligen af en med medicinsk vetenskap begäfvad person, som äger förmåga att taga reda på »den felande skruften». Jag vill endast råda »föreningsmedlem» att med det snaraste företaga sin påtänkta upptäcksresa till Asikkala, för att där uppsöka den pänningssumma, hvilken för tusentals år sedan skall hafva blifvit gömd under en därtädes befintlig sten, som, enligt hans egen uppgift, skall vara i ungefärlig storlek med musikestraden i Kapellesplanaden. Skulle stenen kännas för tung, så kan »föreningsmedlem» taga sin stallbroder E. W. till hjälp, samt sedan med förenade krafter vältra stenen från pängarne. Fundera på den saken så länge, så har Ni något att sysselsätta er hjärna med.

Densamme.

Glöm ej Invalidfonden!

Satunnaisten menojen rahasto.

Säästölaatikkojen kautta on Heinäkuussa saatu seuraava määrä varoja alla olevista kirjapainoista:

	Summa
Päivälehdessä kirjapainosta	11: 50
Uuden Suomettaren latojilta	8: 60
Simeliuksen kirjapainosta	6: 75
Pettersson & K:in kirjapainosta	3: 70
Weilin & Göösin kirjapainosta	2: 75
Suom. Kirj. Seuran kirjapainosta	2: 74
Sentraali-kirjapainosta	2: 25
Hufvudstadsbladetin latojilta	1: 10
Hufvudstadsbladetin sivililatojilta	—: 52
Freneckellin ja Pojan kirjapainosta	—: 10
Senaatin kirjapainosta	—: 00
Nya Pressenin kirjapainosta	—: 00
	Summa 40: 01

G. E.

Kirjelaatikko. — Breifläda.

G. H. Cajander ja Muutama niistä »kahdestoista» Kuopiossa. Ei mahdu tällä kertaa.